

звітів за визначений період часу або на конкретну дату. І на завершальному етапі розробляються та використовуються процедури управління змінами, оскільки без таких процедур моніторинг буде простою констатацією фактів і подій, а для потреб стратегічного управління необхідні зміни та інструментальне забезпечення їх реалізації.

Список використаних джерел:

1. Саух І.В. Оцінка наукових підходів до трактування сутності стратегії підприємства та її змістовні характеристики / І.В. Саух // Соціально-економічні проблеми і держава. – 2016. – Вип. 1(14). – С. 145–151.

2. Тиханський М.О. Проблеми формування стратегії розвитку машинобудівного підприємства / М.О. Тиханський, В.О. Липчанський // Наукові записки : зб. наук. пр. – Кропивницький: ЦНТУ, 2017. – Вип. 21. – С. 47–53.

3. Коломицева О.В. Розробка інвестиційної стратегії в контексті забезпечення економічної безпеки підприємства / О.В. Коломицева, Н.В. Андрушкевич // Збірник наукових праць Черкаського державного технологічного університету. Серія : Економічні науки. – 2017. – Вип. 45(2). – С. 110–116.

4. Хаустова К.М. Інвестиційно-інноваційна стратегія підприємства та підходи до її класифікації / К.М. Хаустова // Фінансовий простір. – 2015. – № 4. – С. 183–187.

Нефедова О.Г.

магістр економіки,

Український державний хіміко-технологічний університет

ОЦІНКА ФІНАНСОВОЇ СКЛАДОВОЇ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

В контексті поглиблення залучення України до сучасних світогосподарських процесів гостро постає проблема конкурентоспроможності вітчизняних підприємств не тільки за кордоном, а й на власних ринках. Відповідно актуальним є вивчення практичного боку досягнення конкурентоспроможності підприємств. У сучасній економічній літературі існує стійка тенденція до використання маркетингового підходу до вивчення конкурентоспроможності Анн Х., Стівенсон У., Багієв Р., Градов А, Зав'ялов П., Романов А., Тарасевич В., Фатхутдинов Р., Юданов А., Азарян О., Довгань Л., Книш М. Проте, в жодному разі не заперечуючи маркетингової природи

конкурентоспроможності, слід зазначити, що невиправдано поза увагою залишається її фінансовий аспект. Якщо ж поглянути уважно, то жоден вид діяльності підприємства при забезпеченні конкурентоспроможності не може бути здійснено за відсутності повноцінного фінансування, це дає змогу говорити про фінанси як про одну з основних складових конкурентоспроможності, яка в свою чергу потребує окремої оцінки. Зазвичай, при оцінці конкурентоспроможності підприємства в кращому використовують традиційну методику оцінки фінансового стану підприємства, в гіршому – користуються лише декількома показниками: що, на нашу думку є не досить вірним. Мета звичайного фінансового аналізу – вивчення фінансової стійкості підприємства і привабливості для кредиторів; мета оцінки фінансів для цілі конкурентного аналізу – вивчення фінансової незалежності і прибутковості підприємства в умовах постійної конкурентної боротьби. Тому метою даної статті є визначення основних напрямків оцінки фінансової складової конкурентоспроможності підприємств і вивчення можливостей застосування традиційного фінансового аналізу для зазначених цілей.

Суть фінансової діяльності підприємства полягає у виникненні грошових відносин, пов'язаних з неперервним кругообігом коштів, у формах витрачення ресурсів, одержання доходів, їх використання, а також із приводу відносин з постачальниками, покупцями продукції, працівниками підприємства та ін.

Основні завдання фінансової діяльності підприємства: вибір структури капіталу, підприємства, напрямків його використання і вибір форм фінансування та їх оптимальні співвідношення і забезпечення своєчасності розрахунків і збалансування надходжень і видатків платіжних засобів підприємства у часі; підтримання необхідної ліквідності [1, с. 340]. При цьому роль фінансової складової конкурентоспроможності полягає у забезпеченні постійних фінансових потреб підприємства за рахунок зовнішніх і внутрішніх джерел і оптимальному управлінні ними. Аналіз фінансового стану підприємства є важливим з огляду оцінки його можливостей щодо повноцінного фінансування усіх видів діяльності (оперативної, фінансової, інвестиційної) і ефективності керування даним видом ресурсів. Фінансовий аналіз є однією з найважливіших складових загального системного аналізу. Зокрема він включає [2, 285]: 1) попередній аналіз – глибинний і комплексний аналіз діяльності підприємства (динаміка валюти балансу, структура активів і пасивів, джерела формування,

обігових коштів, результати фінансової діяльності тощо). В результаті надається загальна оцінка фінансового стану підприємства; 2) оцінка фінансової стійкості. Виділяють наступні типи фінансової стійкості: *абсолютна* (власні обігові кошти забезпечують запаси і витрати), *нормальна* (запаси і витрати забезпечені власними обіговими коштами і довгостроковими запереченнями), *нестійкий стан* (витрати і запаси забезпечені власними обіговими коштами, довгостроковими і короткостроковими запереченнями), *кризовий стан* (запаси і витрати не забезпечені усіма джерелами, тобто підприємство на порозі банкрутства); 3) аналіз ліквідності балансу дозволяє оцінити кредитоспроможність підприємства, тобто його здатність розрахуватися з кредиторами. Ліквідність визначається покриттям обов'язків підприємства його активами, термін перетворення яких в гроші відповідає терміну погашення обов'язків. 4) аналіз фінансових коефіцієнтів проводять з метою дослідження зміни положення (стійкості) підприємства і при проведенні порівняльного аналізу декількох конкуруючих фірм. Основні фінансові коефіцієнти наведено в табл. 1; 5) аналіз фінансових результатів діяльності підприємства містить: оцінку динаміки показників прибутку; аналіз обґрунтованості розподілу прибутку; аналіз факторів зростання прибутку; 6) аналіз коефіцієнтів рентабельності й ділової активності (табл. 1).

Таблиця 1

Основні фінансові коефіцієнти

Найменування	Характеристика
Аналіз управління активами	
Коефіцієнт загальної оборотності капіталу $K_{зо}$	Демонструє швидкість обороту всього капіталу підприємства
Коефіцієнт оборотності активів $K_{ак}$	Демонструє швидкість обороту активів підприємства
Коефіцієнт оборотності мобільних засобів $K_{о.м.с.}$	Демонструє оборот всіх мобільних засобів
Коефіцієнт оборотності матеріальних обігових коштів готової продукції $K_{мат\ ГП}$	Демонструє кількість обертів запасів і витрат підприємства

(Продовження таблиці 1)

Найменування	Характеристика
Коефіцієнт оборотності готової продукції $K_{огп}$	Демонструє швидкість оборотності готової продукції
Коефіцієнт дебіторської заборгованості $K_{дз}$	Зростання коефіцієнту свідчить про розширення комерційного кредиту, наданого підприємством
Середній період обороту дебіторської заборгованості $T_{дз}$	Позитивним є зниження коефіцієнту
Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості $K_{кз}$	Демонструє розширення або зниження комерційного кредиту, наданого підприємству.
Середній період обороту кредиторської заборгованості $T_{кз}$	Демонструє середній термін повернення комерційного кредиту підприємством
Аналіз ліквідності	
Коефіцієнт покриття (K_a)	Дає загальну оцінку ліквідності активів, вказуючи скільки гривень поточних активів підприємства припадає на одну гривню поточних зобов'язань.
Коефіцієнт ліквідності ($K_{л}$)	Демонструє прогностні платежі підприємства за умови своєчасного проведення розрахунків з дебіторами
Коефіцієнт абсолютної ліквідності ($K_{ал}$)	Демонструє, яку частину короткострокової заборгованості підприємство може погасити найближчим часом.
Основні коефіцієнти ділової активності	
Коефіцієнт автономії (K_a)	Зростання коефіцієнта свідчить про збільшення фінансової незалежності підприємства, збільшуючи гарантії виконання обов'язків
Коефіцієнт маневрованості (K_m)	Дає інформацію, яка частина власних коштів підприємства знаходиться у мобільній формі, щоб маневрувати цими коштами

(Закінчення таблиці 1)

Найменування	Характеристика
Коефіцієнт іммобілізації (K_{im})	Доповнює попередній коефіцієнт, демонструючи обсяг коштів, іммобілізованих в активах
Коефіцієнт співвідношення заперечених і власних коштів ($K_{з/в}$)	Зростання свідчить про перевищення обсягу запозичених коштів порівняно з джерелами їх покриття
Коефіцієнт забезпечених запасів і витрат власними джерелами ($K_{заб}$)	При значенні коефіцієнта <1 , підприємство не забезпечує запаси і витрати власним джерелами фінансування.
Коефіцієнт реальної вартості майна виробничого призначення ($K_{р.вф}$)	Демонструє долю реальної вартості майна виробничого призначення у загальній вартості майна підприємства.
Коефіцієнт довгострокового залучення кредитних ресурсів ($K_{дов}$)	Дає змогу приблизно оцінити долю позичених коштів при фінансуванні капітальних вкладень.
Коефіцієнт рентабельності	
Загальний рівень рентабельності ($R_{заг}$)	Відбиває загальну ефективність діяльності підприємства
Рентабельність основного капіталу та ін ($R_{о.к.}$)	Демонструє ефективність використання власного капіталу
Рентабельність продажів ($R_{продаж}$)	Дає інформацію про те, скільки прибутку надає на одиницю реалізованої продукції
Рентабельність всього капіталу ($R_{кап}$)	Демонструє ефективність використання усього майна підприємства. Падіння свідчить про падіння попиту і зайве накопичення активів.

Ці групи показників необхідно доповнити іще двома показниками – фінансового й операційного левериджу.

З метою оцінки фінансової складової конкурентоспроможності, на нашу думку, доцільно переакцентувати увагу і проводити аналіз за напрямками: 1) ефективність залучення фінансових ресурсів; 2) ефективність використання; 3) фінансова незалежність; 4) прибутковість діяльності підприємства (табл. 2).

Таблиця 2

Показники оцінки фінансової складової конкурентоспроможності

Група	Критерії оцінки
1. Ефективність залучення фінансових ресурсів	$K_{З/В}, K_{дов}$
2. Ефективність використання фінансових ресурсів	$K_{ф.л.}, K_{в.л.}, K_{ДЗ}, T_{ДЗ}, K_{КЗ}, Г_{КЗ}, K_{заг.о.к.}, K_{о.м.с.}, K_{о.ак.}$
3. Коефіцієнти фінансової незалежності	$K_a, K_l, K_{ал}, K_{п}, K_{заборг}, K_{заб}$
4. Фінансової коефіцієнти рентабельності	$R_{заг}, R_{о.к.}, R_{продаж}, R_{кап}$

Порядок розрахунку показників наведено у таблиці 1.

ВИСНОВКИ:

1. Фінансова складова конкурентоспроможності підприємств являє собою систему відносин стосовно формування доходів і видатків підприємства в процесі досягнення ним конкурентоспроможності.

2. В ринкових умовах стан фінансів підприємства потребує постійного пильнування.

3. Для оцінки ефективності фінансової складової конкурентоспроможності можна використовувати загальноприйнятну методика фінансового аналізу, проте доцільніше провести аналіз за чотирма напрямками: ефективність залучення кредитних ресурсів; ефективність використання; фінансова незалежність і рентабельність. Такий підхід дає змогу акцентувати увагу на інших (порівняно з традиційним аналізом) речах, зокрема оцінити ефективність використання ресурсів усіх джерел надходження і зосередити увагу на фінансовій незалежності підприємства. Відмінність даного підходу від інших полягає у його порівняно звуженій направленості на цілі конкурентного аналізу.

Перспективи подальших досліджень стосуються вивчення відмінностей проведення аналізу фінансової складової конкурентоспроможності у різних галузях економіки.

Список використаних джерел:

1. Бойчик І.М. Економіка підприємства. Навчальний посібник. – К.: Атака, 2004. – 480 с.
2. Экономика предприятия (Под. ред Е.А. Кантора. – Е.А. Питер, 2003. – 32 с. : ил. – (Сирия, Учебники для вузов)
3. Немцов, В.Д., Довгань, Л.Э. Стратегічний менеджмент: Навч. посіб. – К.: ТОВ «УВПК «Екс об», 2002.

Овчаренко Є.С.

студентка,

Науковий керівник: Семенова Л.Ю.

кандидат економічних наук, доцент,

Університет митної справи та фінансів

ДЕЯКІ ПИТАННЯ УДОСКОНАЛЕННЯ ОПЛАТИ ПРАЦІ

Постійні зміни в економіці України несуть за собою великі зміни в галузі трудових відносин. Тому постає необхідність створення гнучкого інструменту, або механізму, який би вчасно реагував на всі фактори зовнішнього середовища, які в свою чергу стосуються стимулювання праці заради збільшення її ефективності та продуктивності.

Заробітна плата – найважливіший важіль управління економікою, тому держава приділяє особливу увагу правовим засадам організації та оплати праці. Крім того заробітна плата – основне джерело доходу персоналу організації, з її допомогою здійснюється контроль за мірою праці і споживання [1].

Перехід до ринкової моделі економіки вимагає переосмислення теоретичних і практичних питань оплати праці на різних рівнях її організації, включаючи і підприємства, адже перетворення в організації заробітної плати відображаються, перш за все, в діяльності підприємств, де відбувається поєднання робочої сили із засобами виробництва, здійснюється трудова діяльність і проводяться необхідні суспільству товари і послуги.

Ключовим моментом організації заробітної плати на підприємстві є розробка таких форм і систем оплати, які одночасно дозволяли б вирішити два завдання. Перше полягає в тому, щоб забезпечити спрямованість зусиль працівника на досягнення таких показників трудової діяльності, які